

FLORA TRISTAN "munduko proletarioak, batu!"

Lili Gorria

Flora Célestine Thérèse Henriette Tristán y Moscoso Lesnais ezagunago Flora Tristán edo Tristán izenaz. Frantziar, Peruko jatorrizko idazle eta pentsalari sozialista eta feminista izan zen. . Lehen feminismoaren sortzaile handienetako bat izanik. "Munduko proletarioak, batu" leloaren egile ezezaguna.

Bere aita, Mariano de Tristán y Moscoso, Arequipako Peristango aristokrata eta koronela zen (garai hartan Peruko Erregeordetzaren zati zen) eta Espainiako Armadako kidea zen Euskal jatorrizkoa; bere ama, Thérèse Lesnais, frantsesa zen bitartean. Gurasoak Euskal Herriko Bilbo hirian ezagutu ziren aitaren egonaldi batean bertan zelarik. 1803ko apirilaren 7an, Parisen Flora jaio zen. 1803 an emakumeak gizonezkoen menpe bizi ziren garaian; beraz, haien egoera soziala eta ekonomikoa aita, senar, anaia edo semearen menpe zegoen (kasu gehienetan). Ez zuen Flora bere alaba legez aitortu. Luxuzko haurtzaroa izan zuen, eta bere etxea gero historiako mugarri bihurtuko ziren pertsonaiek bisitatu zuten, hala nola, Simón Bolívar, kreolaren eta euskal jatorriaren berri Floraren aitarekin partekatzen zuena. Ongizate ekonomiko eta sozialaren egoera moztu egin zen 1808an aitaren heriotzarekin, Flora 5 urte eskas zituela eta horrek familia pobrezian utzi zuen. Aitak legezko aitortzarik ez izateak berak utzitako ondasunak oinordetzea eragotzi zion.

Aita hil eta bi urte geroxeago, amarekin batera Parisko auzo marjinal batera bizitzera joan ziren, Maubert plazaren inguruetara, baldintza gogorretan bizitzera. 16 urte zituela, litografiako tailer batean hasi zen langile kolorista gisa lanean, eta 17 urterekin 1821eko otsailaren 3an ezkondu zen André Chazal litografia tailerreko jabearekin. Hurrengo 4 urteetan hiru seme-alaba izan zituzten, horietako bat hil zen; bigarrenak Ernest zuen izena, eta hirugarrena 1825ean jaioa, Aline. Aline bere azken alabaren erditzeaz berreskuratzen ari zela, Flora Mary Wollstonecraft-en

Emakumeen Eskubideen Aldarrikapena irakurri zuen eta bere kontzientzia feminista sortuz.

(Aline, Paul Gauguin margolariaren etorkizuneko ama izango zena).

Bikote erlazioan, senarrak Florarekiko zeloak eta tratu txarrak zirela eta desegin zen. 22 urte zituela, Flora etxetik ihes egin zuen bere seme-alabekin. Bere alaba naturala eta emazte arrotz gisa zuen

egoera bikoitzak "baztertu" izate bazterreko egoerara murriztu zuen, bere burua deitzea gustatzen zitzaion moduan. Chazalek etengabe jarraitzen zuen, eta azkenik , Florarekin legezko akordioa lortu zuen. Flora alabarekin geratu zen bitartean, bera semearekin geratuko zen.

Flora senarrarekiko mesfidantzaz Parisetik alde egin eta bere bizitza ibiltaria Aline alabarekin batera hasi zuen. Chabrié kapitainaren esku-hartzeari esker, 1829an gutun bat bidali ahal izan zion Perun bizi zen osaba Juan Pío Tristán y Moscoso-ri, honek bost urtez dirua bidali zion bere pobreziaaren aurka laguntzeko. Pedro Mariano de Goyeneche, Tristango senideari esker, Flora Perura bidaiatu zuen 1832an, bere oinordetza bildu eta gizartean duintasunezko posizioa berreskuratzeko prest.

1833ko apirilaren 7an, 30 urte bete zituen egunean, Flora Le Mexican-era abiatu zen. Ontzia Chabrié kapitainaren berarena zen, hark Peruko senideekin lehen harremana erraztu baitzuen. Amerikarako bidaiak bost hilabeteko iraupena izan zuen , eta Islay-en lehorreratu ondoren, Flora Arequipara joan , eta han egon zen 1834ko apirila arte. Don Pío-k aitaren oinordekotza aldarrikatzen zuen, baina honek uko egiten zion. Zalantzarik gabe, Pío-k "iloba maitetzat" hartu zuen , baina Mariano anaiaren alaba legitimoa zela frogatzen zuen dokumenturik ez zegoenez, ezin zion gehiagorik eman. Hileko pentsioa pasatzea soilik onartuz..

Flora Limara joan zen bizitzera eta han egon zen 1834ko uztailaren 16ra arte, Callaon Liverpoolera abiatu zen arte, Erresuma Batuan. Perun egon zen bitartean, 1833-34ko krisi politikoaren, Agustín Gamarraren aldekoen eta Luis de Orbegosoren aldekoen arteko gerra zibila ikusi zuen.

Frantzian berriz, emakumea emantzipatzeko, langileen eskubideak eta heriotza zigorraren aurkako kanpaina jarri zuen abian.

Lehendik bere senarrarengandik legezko bereizketa eta seme-alaben zaintza lortu zituen; Hala ere, 1838an kalean hiltzen saiatu zen, bularrean tiro eginez. Flora eraso horretatik sendatzea lortu zuen, baina bala bularrean utzi zuen bere bizitza osoan. Bai publikoak bere idazkiak goraipatu eta erosi zituen eta bai bere senarra gaitzetsi zuten epaileen alde egin zuen. Haren alaba bortxatzen saiatzea leporatuta, hogeituro urteko lan bortxatua ezarri zioten. Aline, Paul Gauguin margolariaren ama zen.

Senarraren mehatxutik askatuta, 1839an" Peregrinaciones de una paria" argitaratu zuen eta bertan Perun egindako egonaldia eta han gertatzen ari ziren gizarte aldaketak kontatu zituen. Gizaki kreoleari buruz egin zuen erretratua ez zen oso lausengarria izan behar, izan ere, lan hau argitaratzearen ondorioz, peruarrek persona non grata izendatu zuten.

PÉRÉGRINATIC

POUR

PARIA

(1833 — 1839);

PAR Mme FLORA TRISTAN

DEUX PARTIES.

TOME PREMIER.

Paris,

ANRÉO BOURGAIN, LIBRAIRE ÉDITEUR

108, RUE MONTMARTRE, N° 25.

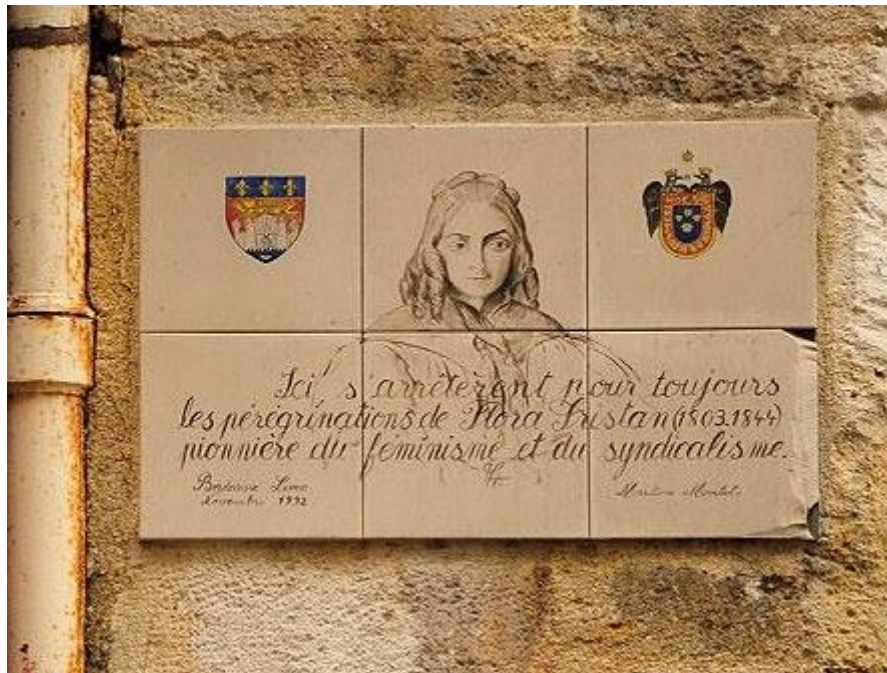
1839.

Suitzara eta Londresera bidaiatu zuen eta, ondoren, Londresko auzo txaboletan egindako saioen eta gizon gisa mozorrotutako Ingalaterrako Parlamentura egindako bisitak bildu zituen "Walks in London" liburuan. Industria Iraultzaren hasieran langileen bizi-baldintza lazarriak harrituta, esklaboak baino zirelakoan, langileek hain zapalkuntza ankerrari aurre egiteko bide bakarra entrenatzea zela esan zuen, mugak zeharkatuko lituzkeen langileen sindikatua.

1840an programa sozialista koherentea argitaratu zuen "L'Union Ouvrière-n" (Langileen Sindikatua), non langileek antolatzekeo beharra aldarrikatzen zuen eta haien "batasun unibertsala" aldarrikatzen zuen - langileen emantzipazioak joan emakumeen emantzipazioarekin batera—; munduko proletarioak leloaren sortzailea izanik. Horrela, sozialismoaz eta proletarioen borroka hitz egin zuen lehen emakumea bihurtu zen. Karl Marxek bere izaera "ideal noble handien aitzindari" gisa aitortu zuen eta bere liburuak bere liburutegi pertsonalaren zati bihurtu ziren. Familia Santua testuan (Karl Marx eta Friedrich Engels-ek batera idatzitakoa) IV kapituluan – Engels-ek bakarrik idatzitakoa– (Die kritische Kritik als die Ruhe des Erkennens oder die kirische Kritik ald Herr Edgar) feministaren defentsa Flore Celestine, komunistan. Olympe de Gouges eta Mary Wollstonecraft-ek bezala, Flora-k bakarrik egiten zuen lan batez ere, askotan baldintza larrietan.

"Feminista garaikideen genero teoriaren inguruko mende bat baino gehiago igarota, Florak urrunetik abisatzen gaituela dirudi, historiatic: generoak batzen gaitu, klaseak bereizten gaitu".

1844ko azaroaren 14an, Burdeos 41 urte zituela hil zen, tifusaren biktima. Frantzia barnealdeko bira egiten ari zela, bere ideia iraultzaileak sustatuz. Urtebete geroago Emakumearen emantzipazioa lana agertu zen.

Flora Tristan hil zen Burdeoseko etxean plaka

Flora Tristanen pentsamenduaren eragina sozialismo zientifikoaren sortzaileengan aurki dezakegu, Engels eta Marx. Hala ere, biek uste zuten emakumearen emantzipazioa kapitalismoa bota zuen iraultza sozialista baten ondoren errealitate bihurtuko zela soilik, beraz, emakumeen borroka klase borrokaren menpe egon behar zen. Emakumeen egoerari aurre egin zion lehen teoriko marxista August Bebel alemaniar sozialisten burua izan zen, 1879. urtean argitaratutako "Emakumea eta sozialismoa" lanean. Lan honek aparteko garrantzia duen izaera pedagogikoa zuen. sexuen berdintasuna. Seguruena, ezkerreko alderdiek arazo feministekiko duten sentsibilitate handiagoa Bebel-en lanetik dator, 60 edizio baino gehiago lortu zituen eta Europako hizkuntza guztietara itzuli zen. Hala ere, Bebelen lana gorabehera, emakumeen eskubideek protagonismoa galtzen ari ziren XIX. Mendeko azken hamarkadetan eta XX. Mendeko lehen hamarkadetan klase borrokaren helburuetan, eta jokabide matxista irekien artean. langile buruak.

Flora Tristán Charles Fourier-en sozialismo utopikoaren ideien eta Saint Simon sozialista frantziarraren jarraitzaileen jakitun zen, feminista avant la lettre izan zen. Bere lana feminista frantsesek eta ingelesak gutxi aipatzen dute, baliteke bere jatorri hispanoagatik beti ere frantsesek argitaratua. Peruko idazle eta Literaturako Nobel saridunak, Mario Vargas Llosak, omenaldirik onena egin zion, "justizia arduragabea eta erromantikoa" bezala deskribatu zuenaren biografia eta ideologia politikoa bilduz, berari eta bere bilobari, Paul Gauguini, eskainitako lanean. , "Paradisua beste txokoan" 2003an argitaratua.

Flora Tristanek esan zuen gizonak eta burgesia bere aurka zituela, emakumeen eta proletarioaren emantzipazioa eskatzen zuelako. Agian, hil eta mende eta erdi baino gehiago lehenago jaso dezakeen omenaldirik onena jakitea da bere hitzek oraindik ere bere aurkako grinak eta amorrua eragiteko beharrezko bizitasuna dutela, oraindik lortutako pribilegioak mantentzeko asmoa duten guztien eskutik, gizateriaren gehiengoaren zapalkuntza eta esplotazioaren oinarria.